

publicació de la lliga dels drets dels pobles

p a p e r s

núm. 24/2002

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

arran del segon Fòrum Social Mundial / Kosova 2002,
un conflicte oblidat / entrevista a Mbuyi Kabunda
Badi / los pueblos originarios de América Latina /
conferència de pau per al País Basc

Des de la junta... 2
Àngel Rosell

Opinió
Arran del segon fòrum
Social mundial 3
Iolanda Fresnadillo,
Guiomar Vargas i Toni Verger

Retalls de premsa 6

Balcans
Kosova 2002. Un conflicte oblidat 7
Rita Huybens

Àfrica
Entrevista a Mbuyi Kabunda Badi 10
Carles Cascón

Amèrica Llatina
Los pueblos originarios
de Amèrica Latina 14
Héctor Hugo Decúrgez

Actualitat
Conferència de pau per al País Basc.
Per un acord plural per a la igualtat 16
Ana Rodet Iraola,
Taller d'Elkarri de Barcelona

Biblioteca
Bibliografia destacada 18

Activitats de la Lliga 19

Revista Papers

amb la col·laboració de:

Edita Lliga dels Drets dels Pobles
Tiratge 2.000 exemplars
Data d'edició Juny de 2002
Exemplar gratuït

Consell de Redacció Cecília Garrigós, Rita Huybens, Albert Roig, Àngel Rosell, Xavi Zulet.

Sabadell Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre, 140
Telèfon/Fax 93 723 71 02
Adreça Postal Apartat de Correus 2045
08200 SABADELL

Plana Web www.sabadellsolidari.org/lliga
Correu electrònic lliga@sabadellsolidari.org
Castellar Solidari Carrer Major, 74
Telèfon 93 714 34 27

Disseny i impressió Impremta Dit i fet

Disposem d'una Biblioteca especialitzada en temes de Drets Humans, desenvolupament, política, pobles indígenes, cooperació... on trobaràs informació alternativa a la dominant. Pots consultar el fons bibliogràfic a la nostra pàgina web.

Horari: de dilluns a divendres de 17 a 21 h.

Fotografia de portada: L'administració local kosovar encara està dirigida per les potències internacionals, a l'espera de fer el traspàs definitiu de poders.

Des de la junta

La nostra realitat es presenta de forma dinàmica i canviant. El lliure mercat és sense cap tipus de dubte qui dicta les normes en el context internacional i nacional. Termes com globalització, mundialització i europeisme, es troben en la primera línia de l'opinió pública (o publicada).

L'acció individual i col·lectiva es troba immersa en un nou context social i mediàtic. Els referents ja no recauen en la dicotomia clàssica esquerra - dreta, orient - occident, nord - sud, etc.

Per entendre la nostra societat actual cal un nou prisma, cal aprendre a treballar a partir de la teoria de la complexitat, i sense cap tipus de dubte des de l'esfera d'allò local cap a la globalitat, però sempre creant i vertebrant ciutadania. Essent el treball en xarxa l'instrument per la construcció d'una nova societat composta per paisatges i no pas per geometries lineals.

Àngel Rosell

Membre de la Lliga dels Drets dels Pobles

El Fòrum Social Mundial es planteja com un espai de trobada, debat i intercanvi

Arran del segon fòrum social mundial

Els autors d'aquest article, un cop retornats de Brasil, on assistírem al II Fòrum Social Mundial (FSM), ens trobarem amb que en el nostre entorn coexistien dues opinions majoritàries envers aquest esdeveniment, més aviat incompatibles. Sintèticament, la primera de les opinions respondria a una espècie de temor cap al que s'ha percebut com la "capitalització del Fòrum per part de la socialdemocràcia". Ben al contrari, la segona es traduiria en una actitud de caire triomfalista, és a dir, el FSM com a èxit absolut i sense precedents. Un dels objectius d'aquest article és el d'aprofundir en aquestes visions, que creiem han estat excessivament mediatitzades pels mitjans de comunicació, des del bagatge de la nostra participació en el Fòrum. En definitiva, pretenem mostrar al lector tant les incoherències i perills del Fòrum, com les seves qualitats i potencialitats, i matisem finalment que la nostra anàlisi és feta des de la perspectiva de la participació en moviments socials.

Què és el fòrum social mundial?

Cal deixar clar des del principi que el Fòrum Social Mundial es planteja com un espai de trobada, debat, intercanvi i, com a molt, de creació d'una agenda internacional entre les organitzacions de la societat civil d'esquerres. No es planteja com l'Alternativa al neoliberalisme, tot i sigui part del procés per a la seva generació, ni com una Internacional dels moviments socials, tot i que en sigui un important referent.

"Un altre món és possible", és el convenciment de molts col·lectius.

La realització d'un esdeveniment de les característiques del FSM s'ha d'entendre en el marc de l'actual conjuntura i en el paper que en ella hi representen els moviments socials. El FSM, més enllà de sorgir del no res, és possibilitat almenys per tres condicions: i) la consolidació i internacionalització durant els anys 90 d'un moviment de protesta a la mundialització i radicalització del capitalisme; ii) la creació de xarxes de comunicació i intercanvi d'informació, sobretot virtuals, entre els actors del moviment; iii) la necessitat de trobades presencials de formació i debat amb què complementar i anar més enllà de les protestes reactives.

Les dates escollides per a la realització del Fòrum no són casuals. Es realitza en paral·lel al Fòrum Econòmic Mundial i des d'una posició d'antagonisme respecte a aquest (lluny de la hipòtesi de la compatibilitat que han plantejat alguns intel·lectuals i articulistes). Tampoc és casual el lloc escollit: Porto Alegre (Rio Grande do Sul, Brasil). Havia de ser en una ciutat d'un país del sud, i millor encara si aquesta és qualificada com "la capital de la participa-

ció", és governada per l'esquerra¹ i, sobretot, si és el bressol del naixement d'un moviment de la força del Moviment de Treballadors Rurals Sense Terra (MST).

Per evitar mals entesos, cal distingir el FSM de dos fòrums que es realitzen també a Porto Alegre en les mateixes dates: el Fòrum de Parlamentaris i el Fòrum d'Autoritats Locals. Per marcar diferències n'hi ha prou amb dir que Joan Clos participà al Fòrum d'Autoritats Locals i un cop finalitzat aquest volà cap a Nova York per assistir al Fòrum Econòmic Mundial.

Però a més d'aquests dos Fòrums, podríem parlar d'"altres" Fòrums, ja que el mateix FSM no és quelcom homogeni. Ben al contrari, el FSM es pot desglossar en una sèrie de tendències en el seu contingut marcades per diferents voluntats polítiques, no sempre perceptibles des de l'exterior. En l'arrel d'aquesta diversificació s'hi troben, entre d'altres possibles raons, les tensions existents en el marc del comitè organitzador de l'actual edició del Fòrum, conformat per vuit organitzacions de la societat civil

¹ Porto Alegre, igual que l'estat de Rio Grande do Sul, està governada pel Partit dels Treballadors (PT), un partit que aglutina diferents tendències de l'esquerra brasilera. A Porto Alegre, el PT està implementant des de fa anys els pressupostos participatius. Cal tenir en compte que un govern d'esquerres com el del PT facilita no només la logística sinó també el finançament d'un esdeveniment d'aquestes característiques.

brasileira². Les diferències ideològiques entre les organitzacions d'aquest Comitè i les pressions externes rebudes per algunes d'elles, va ocasionar una divergència entre una línia d'activitats més institucional i una altra de caire més movimentista. Tot i això cal esclarir que les diferents línies eren permeables i difuses.

En la línia de caire institucional hi trobem el que podem qualificar com a Fòrum Oficial. Fou la part del FSM més mediàtica i la que contà amb major assistència, unes 80.000 persones segons l'organització. En el seu marc es desenvoluparen diferents actes en funció de quatre eixos temàtics: a) Producció de riqueses i reproducció social, b) Accés a riqueses i sostenibilitat, c) Afirmació de la societat civil, d) Poder polític i ètica de la nova societat. Les activitats envers aquestes temàtiques podien adoptar fórmules ben diferents; entre elles destaquen les conferències, els seminaris i els tallers.

La línia més movimentista del FSM estava impulsada sobretot des del moviment obrer i de camperols de Brasil, representats per organitzacions com el CUT i el MST. Podem afegir una tercera línia present en el FSM, la qual es va portar a terme en el Campament Intercontinental de la Joventut. Allà, en un espai anomenat Laboratório de Resistência Global – Projeto Intergalactika, el sector juvenil dels moviments en contra de la mundialització del capitalisme va intercanviar experiències, va debatre sobre tàctiques i estratègies, va consensuar una agenda internacional pròpia, etc.

Potencialitats del FSM o cap a on sí ens agradaria que anés el Fòrum

En primer lloc, i com ja hem esmentat, el FSM és sobretot un espai de trobada, intercanvi i debat, una oportunitat per enfortir les aliances i complicitats dins dels moviments socials i per conèixer les experiències i estratègies d'altres moviments d'arreu. En aquests sentit, els petits tallers sectorials o regionals, que faciliten (per una qüestió de dimensió) la dinàmica participativa i d'intercanvi, són els que s'haurien de promoure, per sobre de les grans conferències dels intel·lectuals de l'antimundialització.

En aquest sentit, la iniciativa, llençada ja l'any passat, d'organitzar fòrums socials regionals, previs al FSM, en els diferents continents del planeta, és força positiva. En els fòrums regionals es podrà facilitar el debat de temes locals i la interrelació d'aquests amb les qüestions globals, es potenciarà la relació entre moviments que treballen realitats similars i la possibilitat de crear aliances i agendes comunes. Els fòrums regionals permetrien, a més, la participació en aquests tipus d'esdeveniments, de moviments que, per manca de recursos, no poden assistir al FSM. En aquest sentit, i amb vista a properes edicions del FSM, caldria dedicar més esforços (sobretot econòmics) a facilitar la participació de persones i moviments dels continents africà i asiàtic.

D'altra banda, el FSM, en tant que espai de trobada de moviments socials, permet forjar una identitat

en comú. El FSM facilita la trobada entre semblants dins del moviment contra la mundialització capitalista, permet el coneixement de l'altre i el reconeixement en l'altre, de manera que afloren sentiments de pertinença i es van delimitant les diferents identitats dins d'aquest moviment. Aquests espais de trobada i de coneixença són també espais a potenciar, enfront dels grans espais de diagnosi i discurs.

Els espais de trobada, participació, intercanvi i diàleg, que entenem que s'han de potenciar, també s'han de poder combinar, com en la present edició del FSM, amb moments de mobilització. Tant la manifestació inaugural com la marxa contra l'ALCA que va tancar el fòrum, varen constituir dues massives mostres de mobilització col·lectiva, la dimensió lúdica i festiva de les quals no difuminava la contundència del seu missatge. A més, fora del programa oficial, es van donar altres moments de mobilització: un Cacerolazo per Argentina, una ocupació d'un edifici del centre de Porto Alegre per part d'un moviment de lluita pel dret a l'habitatge, ...així com l'okupació, per part de participants en el Campament de la Joventut, de la Sala VIP de la PUC.

Finalment, el FSM és sens dubte un gran aparador de la societat civil organitzada i d'esquerres. No es pot negar que, a efectes propagandístics del moviment, el FSM ha aconseguit donar la imatge que moltes persones estaven cercant: la d'un moviment constructiu i propositiu, reflexiu i participatiu. És una visualització en positiu del moviment, davant de la visualització de conflicte que es projecta des dels mitjans quant a les

2 El Comitè Organitzador del FSM està compostat per l'Associação Brasileira de Organizações Não Governamentais (ABONG), ATTAC Brasil, Rede Social de Justiça e Direitos Humanos, Associação Brasileira de Empresários pela Cidadania (CIVES), Comissão Brasileira de Justiça e Paz (CBJP), Central Única dos Trabalhadores (CUT), Instituto Brasileiro de Análises Sociais e Econômicas (IBASE) i Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra (MST).

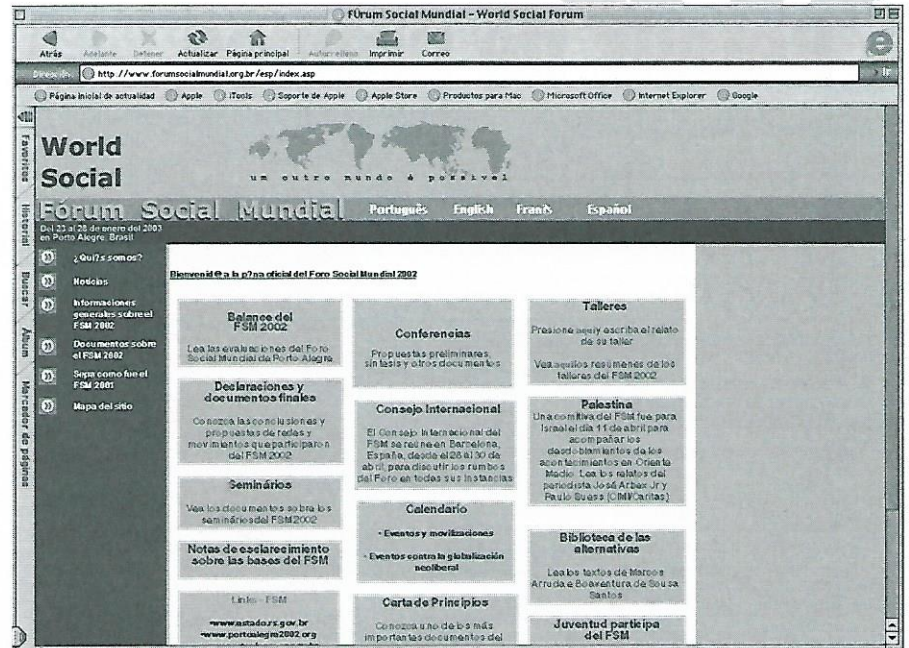
mobilitzacions organitzades davant les reunions i cimeres dels grups de poder del planeta. El FSM, sense buscar la confrontació directa, ha aconseguit atraure l'atenció dels mitjans de comunicació de masses. Les futures edicions del Fòrum haurien de seguir essent una invitació a la lluita i la capsa de ressonància dels discursos i propostes que es van forjant en el marc dels moviments contra la mundialització capitalista. Un dels reptes serà aconseguir que el missatge no sigui desvirtuat per la mediatització dels mitjans, o que l'espai disponible no l'acaparin les organitzacions o delegats amb més recursos.. De no ser així, el FSM pot esdevenir un gran espectacle i desvirtuar-se els seus objectius originaris.

Quines alternatives es presenten al FSM?

Es fa referència al FSM com a punt d'inflexió en el recorregut del moviment antimundialització, pel seu caràcter eminentment propositiu i de construcció d'alternatives. Però com dèiem abans, al FSM no es forja l'Alternativa, ja que els consensos entre la totalitat dels participants són de mínims.

Fent un exercici de síntesi, podem distingir entre dos grans blocs d'alternatives que es varen debatre al FSM. En primer lloc, les que es plantejaven com a objectiu la humanització del capitalisme i, en segon, les que plantejaven la superació d'aquest.

Dins del primer bloc trobaríem iniciatives com: la democratització, reforma i control de les institucions financeres internacionals (FMI, BM, BID,...), les reformes per assolir sistemes tributaris més redistributius, aproximacions a la renda bàsica (que per fer-la més aplicable li man-

A www.forumsocialmundial.org.br es detalla la raó de ser d'aquest organisme

llevin les seves condicions d'universalitat i/o incondicionalitat), la democratització de la policia, els pressupostos participatius, etc.

Quant a les alternatives superadores del capitalisme, a Porto Alegre es va parlar sobretot de socialisme, és a dir, de sanitat, educació, cultura, bens naturals... públics i universals, de la propietat i gestió col·lectiva dels mitjans de producció, de la supeditació de la tecnologia al benestar comú, etc. Destacava la insistència en dissociar el socialisme vers vells fantasmes i condicionar-lo a valors com l'ecologisme, la democràcia i l'internacionalisme.

Però a més, existeix tot una bateria d'alternatives i propostes que es varen treballar al FSM i que segons l'enfocament que se'ls doni poden ser ubicades en el primer o segon dels blocs. Algunes d'aquestes són: la cancel·lació del deute extern, la lluita pels drets humans, la democràcia participativa, la cultura de pau, el comerç just, el respecte al medi ambient etc. Per il·lustrar la idea del doble discurs farem referèn-

cia a la qüestió del deute extern. Un primer i poc transformatiu plantejament respecte d'això seria el de la condonació o "perdó" del deute extern per part dels creditors a determinats països empobrits i de forma condicionada, com en el cas de la iniciativa HIPC del FMI. En l'altre pol el plantejament seria el de la total cancel·lació del deute extern dels països empobrits i la restitució del deute ecològic, històric i social que té Occident amb ells. Aquesta segona proposta obliga a tot un replantejament del sistema financer lligat al capitalisme, la seva evolució històrica i la seva lògica intrínseca.

Aquests són tan sols breus exemples dels centenars d'alternatives que es van tractar a Porto Alegre. Malgrat tot, es va parlar molt de com hauria de ser aquest altre món possible, però molt poc de com arribar-hi. Amb vista al futur, hem d'intensificar els nostres esforços en construir, no només la utopia d'altres móns possibles, sinó els camins i ponts per arribar-hi.

**Iolanda Fresnadillo,
Guiomar Vargas i Toni Verger**

Retalls de premsa

Crisis cafetalera: la culpa és de Vietnam?

La fallida del cafetalers de Guatemala i Nicaragua, les grans pèrdues financeres a Hondures, El Salvador, Timor Oriental i Indonèsia, apunten a una direcció: Vietnam. La recent arribada a l'escenari cafetaler mundial de Vietnam com productor d'importància, ha llençat una sobreoferta de cafè en el mercat mundial i ha causat la devallada dels preus internacionals.

El president de l'Associació de Cafè i Cacau de Vietnam ho declara obertament: "Vietnam és el culpable de la caiguda del preu mundial del cafè". En una dècada Vietnam va passar de ser un petit país productor de cafè a convertir-se en el que ocupa el segon lloc entre els exportadors de cafè en el món, i en el primer productor mundial de cafè robusta.

El primer responsable de la crisi cafetalera són els mercats financers internacionals. El preu base del cafè és fixat pels comerciants a la Borsa del Cafè, Cacau i Sucre de Nova York, i en la Borsa de Futurs Internacionals de Londres. Són aquests preus els que impacten directament als comerciants locals i als productors.

El segon responsable són les corporacions transnacionals. També juguen un paper decisiu ja que dominen la indústria del cafè a nivell global. Tot i la crisi aquestes corporacions continuen obtenint beneficis. Procter & Gamble, Philip Morris, Sara Lee y Nestlé dominen el mercado mundial del café.

Aquestes transnacionals s'aprofiten de la crisi dels cafetalers i dels obrers, i amb la manipulació dels preus i la demanda de cafè a nivell mundial van contribuir en la crisi actual.

Els grans dominadors del mercat mundial del cafè es mantenen immunes a la crisi

La devaluació l'any 1997 de la moneda vietnamita, el dong, va ser explotada ràpidament pels comerciants i minoristes del cafè. Les transnacionals com Nestlé van començar a comprar a Vietnam per baixar els preus, obligant als seus proveïdors tradicionals a Mèxic i Centramèrica a baixar els seus. Però ni tan sols Vietnam es va beneficiar d'aquest canvi.

L'expansió de l'ús de grans de cafè genèticament modificats per part de les corporacions transnacionals amenaça a reduir encara més els preus del cafè i destruir les bases econòmiques dels petits productors. L'avanç del cafè genèticament modificat augmentarà la concentració de la sembra de cafè a plantacions agroindustrials i la collita sota el control de les transnacionals.

Gerard Greenfield

Revista Envío, núm 242, maig 2002

Patents i multinacionals, l'epidèmia del segle

La privatització de la salut global compta amb la complicitat de les admi-

nistracions de la UE, dels EUA i del denominat G7. L'any 1997 la Unió Europea va dirigir una carta al president de Sud-Àfrica recordant-li que l'aplicació de futures lleis sobre medicaments –semblants a les que han permès a Brasil donar una teràpia combinada de retrovirals a 90.000 afectats de la sida i que han reduït el preu més d'un 70 %– "afectaria negativament els interessos de la indústria farmacèutica europea". El mateix any, i davant els moviments de l'Assemblea Mundial de la Salut per revisar el tema de les patents, la UE no va tenir cap problema a afirmar que "la salut no tindrà prioritat sobre consideracions de propietat intel·lectual" i posicionar-se a favor del bloqueig dels acords.

Impedir l'accés als medicaments essencials, convertir les malalties dels països del Sud en malalties oblidades i dificultar el creixement de la indústria farmacèutica local representa un atemptat contra la salut pública. Per això països com Brasil han optat per la via de la llicència obligatòria, a fi de defensar-se contra l'agressió que les lleis del mercat global han imposat al seu sistema de salut.

Tomeu Adrover

ILLACRUA, núm 98, abril 2002

A la premsa ja no es parla de Kosova, sembla que tot estigui arreglat i funcioni bé

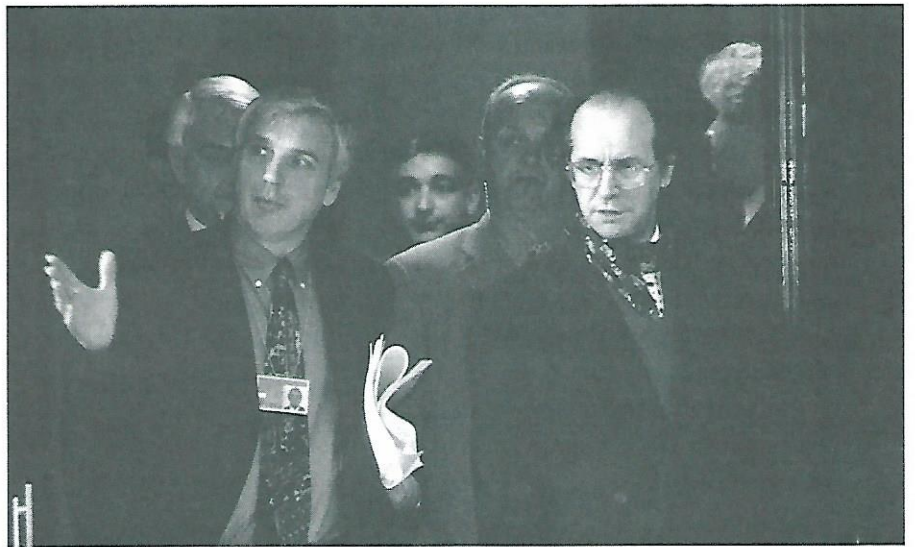
Kosova 2002. Un conflicte en l'oblit

El 1987, Milosevic es converteix en nou dirigent de la república federal de Sèrbia i mobilitza les masses sèrbies sobre el tema del rescat nacional, i sobretot en Kosova on, afirma, els serbis estan a punt de patir un genocidi. Això ho afirma en els comicis i actuant com un nacionalista obté un consens plebiscitari del seu poble.

Les diferents etapes del domini serbi sobre Kosova són prou conegudes: mobilització popular per promoure un recol·locament serbi en la regió, presentació d'un projecte serbi de reformes constitucionals amb la finalitat d'eliminar l'autonomia kosovar i declarar-lo territori serbi. Per aconseguir el seu propòsit, s'utilitza la violència: dura repressió de les vagues i protestes albanokosovars el març del 1989 i la proclamació de l'estat d'emergència a Kosova, pres per l'exèrcit federal i per la policia sèrbia. Aquest procés té el seu punt culminant quan en 1990 es presenten unes modificacions constitucionals que anul·len les autonomies de Kosova en l'àmbit de la república de sèrbia.

Durant 1991-1992 Iugoslàvia es dissol. Primer Eslovènia i Croàcia, després Bòsnia i Macedònia proclamen la seva independència reconeguda internacionalment. L'escenari de Kosova esdevé marginal en la crisi global de l'exIugoslàvia i queda al marge de l'atenció internacional.

A partir de l'abolició de l'autonomia kosovar, els serbis ostenten el poder, gestionen els càrrecs públics, con-

L'escriptor Ibrahim Rugova (dreta) va ser la veu dels albanokosovars durant la seva difícil presidència al capdavant del govern de la regió.

trolen els recursos econòmics mentre que els albanokosovars organitzen un Estat alternatiu i una societat que ells mateixos defineixen com a paral·lela, intentant reproduir les estructures de les quals disposaven en els anys anteriors. Així doncs, es crea un sistema educatiu paral·lel, una xarxa de societats comercials per donar treball als albanokosovars acomiadats dels càrrecs públics.

Proclamació de la República de Kosova

El 24 de maig del 1992 se celebren eleccions, il·legals segons Belgrad, i surt reelegit el parlament de l'autoproclamada "República de Kosova". L'escriptor Ibrahim Rugova, líder del LDK (Lliga democràtica de Kosova), és elegit president; des de fa anys denuncia sistemàticament i públicament les discriminacions i els abusos que pateixen els albanokosovars. Rugova anomena un

govern a l'ombra, amb representants a l'exterior, mentre l'LDK organitza la societat paral·lela que ha de fer front a les limitacions imposades pel poder "en place," per al qual tot és jurídicament il·legal. Cal tenir en compte que no és fàcil gestionar una societat sense l'estímul formal del poder.

Però els problemes de l'organització paral·lela són molts: el finançament no és regular (la nombrosa emigració kosovar a Alemanya, Suïssa i altres països envia diners a les famílies i a l'LDK), els mitjans són escassos, l'assistència mèdica és pobre, sense poder fer operacions quirúrgiques complicades, les aules escolars són soterranis, els tribunals no existeixen i la justícia es resol amb mediacions informals.

Gràcies a la prudència i al pacifisme de Rugova, es va evitar enfronta-

ments greus durant molts anys però les lluites polítiques entre els albanesos de Kosova són contínues i el primer ministre del govern a l'ombra, Bujar Bukoshi, que viu a Alemanya, des d'on coordina la captació de fons entre els emigrants, el 1996 s'oposa a Rugova i s'apropa a les posicions més radicals de Demaqi.

El 1997 s'organitzen protestes estudiantils contra Belgrad i neix l'ELK (probablement nodrit d'armes provenint d'Albània i finançat per albanesos exiliats). Les primeres accions terroristes de l'ELK (Exercit d'alliberament de Kosova) són aprofitades per sèrbia per augmentar la seva presència a Kosova i els enfrontaments es disparen a finals de febrer del 1998.

L'avanç serbi és continu i les massacres també: al final del mateix any, l'ACNUR estima que més de 300.000 albanokosovars fugen de les forces armades i dels paramilitars serbis. El gener del 1999, el segrest per part de l'ELK de 8 soldats serbis va provocar la massacre de Racak (amb 45 morts).

Resposta internacional contra les forces militars iugoslaves

La reacció internacional (després de diferents intents per part de diverses organitzacions internacionals i europees) convoca ara les parts implicades a les negociacions de Rambouillet (França). Donada la negativa de Belgrad al diàleg i sense l'autorització de l'ONU, l'OTAN comença els atacs aeris contra interessos militars i civils de Sèrbia i Iugoslàvia, amb els danys col·laterals que una intervenció d'aquesta dimensió provoca.

Les forces militars sèrbies responen i sobretot en els pobles practiquen una veritable neteja ètnica. En dues setmanes s'afegeixen unes 250.000 persones a les ja 400.000 desplaçades: es dirigeixen majoritàriament cap a Macedònia i Albània.

El 24 de maig, el Tribunal Penal Internacional per la exIugoslàvia acusa públicament Milosevic i quatre dirigents serbis més de crims de guerra i contra la humanitat.

Actualment, Milosevic compareix davant aquest tribunal en la Haia.

Difícil pla de desenvolupament sociopolític per Kosova

En el seu moment una guerra començada sense perspectives polítiques clares i sense un pla ben gestionat i programat pel futur de Kosova va ser un greu error; les guerres tornen precisament perquè els conflictes del passat s'han resolt amb la força o superficialment, sense anar al fons de la qüestió: només es poden trencar amb solucions polítiques consensuades. La renúncia a la política i a la diplomàcia és una equivocació i les seves conseqüències tard o d'hora són nefastes.

La comunitat internacional es va mostrar incapaç de desplegar mesures de prevenció del conflicte i aliena a les demandes formulades en el seu moment, del moviment de desobediència civil kosovar no violenta.

Actualment, a la primavera de 2002, les conseqüències de tots aquests fets explicats breument són latents

en aquesta societat que intenta poc a poc mirar cap al futur i sobreviure.

Lamentablement, Kosova ja no és notícia, la premsa no en parla i sembla que tot estigui arreglat i funcioni bé. Una visita per Prishtina i la regió em mostra que ben lentament la població es recupera de les ferides i patiments enmig d'un caos urbanístic, públic i social i amb perspectives econòmiques confuses.

En la actualitat està previst que fins l'any 2005, Kosova és un protectorat internacional liderat per la UNMIK (Nacions Unides per l'Administració de Kosova). Aquesta organització està encarregada de tota l'administració i treballa conjuntament amb l'administració local.

Kosova compta amb la presència d'uns 50.000 representants internacionals, considerant també els militars de la KFOR.

La vinguda de tants estrangers va repercutir en la vida social i econòmica dels Kosovars: molts espais públics estan ocupats per personal internacional (UNMIK, OSCE...), els lloguers de pisos convertits en despatxos s'ha disparat: els preus es situen a escala europea i determinats articles d'alimentació i de vestir han pujat de preu. Aquesta situació també provoca molta diferència d'ingressos per part de la mateixa població: la persona que pot llogar una casa o un pis a organismes internacionals té una renda molt superior.

La necessitat per part de la UNMIK de traductors locals ha fet que molts mestres i altres professionals hagin deixat la seva feina per treballar per la UNMIK amb sous de fins a 5 o 6 vegades superiors.

Situació econòmica desestructurada

La sensació que emana de les converses mantingudes amb els representants de l'SBASHK (Sindicat de Ciència i Educació de Kosova), de mestres i de veïns, és de desànim, frustració i també a vegades d'enveja. Es comenta que s'està vivint un moment de transició però que tot es fa amb molta lentitud.

El Sr Agim Hyseni, President del SBASHK, s'expressava de la següent manera:

"Dels aproximadament 2 milions d'habitants de Kosova, en l'actualitat entre el 10 i el 15% són rics o molt rics; un 55% viu en la pobresa, d'aquesta franja entre un 20 i 25% viu en extrema pobresa. La població de Kosova és molt jove: l'increment anual de la població és d'un 2,7%, les famílies són molt nombroses, sobretot en els pobles. El creixement demogràfic albanès no es pot aturar, amb un nivell del 2,7% anual, que és el més alt d'Europa, amb un 52% de la població menor de 19 anys."

El sou d'un mestre de primària és de 140 EUR, mentre que el cost de vida d'una família de 6 persones per despeses bàsiques (sense comptar lloguer) és d'uns 500 EUR.

Els serveis públics, com el transport, la recollida de deixalles funcionen amb moltes deficiències; les escoles també estan obertes però falten professors, material i el número d'alumnes és d'entre 40 i 50 per aula i donades les mancances d'espai es treballa en 2 o 3 torns: des de les 7.30 del matí fins a les 5.30 de la tarda aproximadament. En moltes escoles hi ha més de mil alumnes, no hi ha telèfon ni ordinadors.

La precarietat de l'economia familiar (ingressos mínims, i atur molt elevat), l'assistència a classe durant només una part del dia, fa que molts viuen al carrer i venen articles de tota mena per aconseguir ingressos per a la seva família (tabac, begudes, llibres, etc.).

Cal també assenyalar que es nota la presència dels beneficis econòmics procedents d'accions o de negocis il·legals (drogues.), així doncs, la rehabilitació senzilla d'edificis contrasta amb les mansions que van apareixent com a bolets.

Viatjant per la zona, es constata que s'han reconstruït moltes cases, però n'hi ha una quantitat important sense acabar (falten portes, finestres...) i, al mateix temps, existeix el caos urbanístic (obres fetes sense permís, sense connexió al clavegueram, per exemple).

La convivència difícil de les comunitats

Per que fa la convivència entre les diferents ètnies, les coses no es presenten tan fàcils. La població sèrbia viu tancada en els seus pobles i el contacte amb els albanokosovars sembla mínima o nul·la. Hi ha minories turques i bosnianes que viuen en la seva comunitat oberta i tampoc no tenen molt contacte amb la resta de la població, però ja era així abans del conflicte.

Ara bé, no es pot negar l'esforç que s'està realitzant, tant per part de l'administració local com per part de la UNMIK, per construir i establir les estructures sòlides i bàsiques d'una societat civil albanokosovar que pateix les conseqüències dels 10 anys de clandestinitat i de

falta d'ordre polític, social i econòmic durant tot aquest temps.

Un exemple molt clar es troba en la redacció per part de l'UNMIK conjuntament amb l'administració i l'UNICEF del nou currículum escolar que es podrà aplicar dintre d'uns quants mesos.

Donada la importància de l'educació a tots els nivells i en tots els àmbits i considerant la franja de població tan elevada en edat escolar, es tracta d'un punt clau per al futur desenvolupament del país i de la convivència entre les diferents ètnies.

El futur dels albanokosovars està en les seves mans i, tot tenint en compte les dificultats, és esperançador: fa poc dies el Parlament elegit el passat dia 17 de novembre va votar a Ibrahim Rugova com a president de Kosova, a Bajram Rexhepi (del partit radical de Hasim Thaci) com a primer ministre i s'espera que entri en el nou govern un representant serbi. Es tractaria d'un primer pas molt rellevant cap a la futura convivència.

En la ment de la majoria de la població albanokosovar no s'esborrarà mai el patiment i les injustícies sofertes durant els últims anys; però el futur del seu poble depèn d'ells mateixos i el seu deure, és, a poc a poc, transmetre a les futures generacions que, només a través de l'educació en valors, com el respecte a la persona, a la natura, a la llibertat i a la tolerància, podran reconstruir el seu poble i evitar tornar a situacions del passat.

Caldrà molta generositat i paciència.

Rita Huybens

La dictadura blanca fue substituida por la dictadura negra

Entrevista a Mbuyi Kabunda Badi

Nacido en la República Democrática del Congo (exZaire) y con muchos años de residencia en España, Mbuyi Kabunda Badi es profesor de Doctorado en Relaciones Internacionales y Estudios Africanos de la Universidad Autónoma de Madrid y profesor invitado en el Instituto de Derechos Humanos de la Universidad de Deusto. Es autor de varias publicaciones sobre los problemas de desarrollo, estado, etnicidad, conflictos y derechos humanos en África y actualmente preside la ONG SODEPAZ (Solidaridad para el Desarrollo y la Paz). El pasado mes de febrero impartió una conferencia en Sabadell sobre las dictaduras en el África Subsahariana junto a Edmundo Sepa, presidente de ETANE, un acto organizado por el Grup Àfrica Negra (GAN) de la Lliga dels Drets dels Pobles.

Tras la euforia de los sesenta en plena independencia de las colonias en África llegaron los golpes de estado, los dictadores, la corrupción, etc. Usted es de los pocos que habla con claridad de «colonos blancos de piel negra». ¿Es la hora de la autocrítica?

Más que la hora de la autocrítica, es la hora de pedir responsabilidades después de 40 años de independencia que corresponden a 40 años de fracasos y de desaliento a manos de los gobernantes poscoloniales, que han sido incapaces de concebir una vía africana de desarrollo, de democracia y de un proyecto de sociedad. Les tacho de «nuevos colonos negros» por haber mantenido las estructuras y los mecanismos de la

Mbuyi Kabunda Badi (esquerra), president de SODEPAZ, fa una crida a l'autocrítica després del període d'anhelat govern autòcton a molts països africans.

colonización, e incluso el lenguaje de los colonizadores consistente en considerar a los pueblos como incapaces de cualquier tipo de autoorganización y de desarrollo por sí mismos. De ahí la imposición de un Estado centralizador heredado de la colonización y que no fue concebido ni para la democracia, ni para el desarrollo, ni para el respeto de los derechos humanos. Es decir, una estructura administrativa de explotación y de represión omnipresente en la recaudación de impuestos y ausente en el cumplimiento de sus obligaciones económicas y sociales. Este posicionamiento no tiene nada que ver con la llamada «nueva generación de autores africanos autocríticos». Esta supuesta nueva corriente es una recuperación del discurso colonial interiorizado, que atribuye los fracasos de África a la cultura de los africanos y a su incapacidad congénita. Es un discurso de autoflagelación que refleja un cierto síndrome

de Estocolmo. La autocrítica no tiene que ser unilateral, se ha de tomar también en consideración los factores históricos y estructurales del subdesarrollo en África. Hemos llegado a la conclusión de que la descolonización en África se ha limitado sólo a un cambio de personal político: el reemplazo de la dictadura blanca por la dictadura negra.

Hay, evidentemente, factores exógenos, pero ¿el problema más grave no es el apoyo de los gobiernos europeos a dictadores que favorecen sus intereses? Eso que usted llama el «cordón umbilical» del intercambio de favores.

Es de sobra conocido que muchos dictadores africanos se han mantenido en el poder con el apoyo de las superpotencias y de las antiguas metrópolis, que les han abandonado a su propio destino cuando ya no podían servir a sus intereses. Es el caso de Mobutu o de Savimbi,

que cometieron el grave error de no haber comprendido que la guerra fría para la que Occidente les necesitaba ya había finalizado. Muchos dirigentes africanos han accedido al poder y lo han confiscado gracias a lo que François-Xavier Verschave llama la Françafrique, un club de mafiosos franceses y africanos que intercambian recursos y favores, que permiten a los primeros tener una clientela diplomática e incluso la financiación oculta de los partidos políticos franceses y de la campaña electoral a partir de los recursos africanos, y los segundos beneficiarse del apoyo de Francia para mantenerse en el poder y conseguir el material bélico para disuadir o reprimir a sus pueblos. Es lo que llamo el cordón umbilical entre el centro del centro europeo y el centro de la periferia africana.

¿Cuáles son, a su juicio, las carencias más graves de las democracias africanas respecto a los derechos humanos?

En África, en el proceso de democratización no se ha vinculado la democracia con el respeto de derechos humanos y viceversa. Nunca se ha establecido este binomio. El proceso de democratización ha sido impuesto desde el exterior y desde la cumbre, sin un cambio paralelo de hombres y de mentalidades. Tampoco ha sido precedido por un debate público sobre el modelo de democracia a crear. Los dirigentes han cambiado sólo las formas para seguir teniendo acceso a la ayuda externa. Todo sigue igual con la única diferencia de que se sirven ahora de los fraudes electorales para dotarse de una tapadera jurídica. Salvo en algunos casos contados donde se han producido alternancias y alternativas en el poder (Senegal, Ghana, Malí), en los demás los jefes

de Estado se han mantenido mediante fraudes o han asegurado su retirada tranquila, favoreciendo por el mismo mecanismo la elección de sus fieles. Estas prácticas explican las tensiones sociales preludios a las guerras civiles como sucedió en Costa de Marfil o como está sucediendo en Madagascar. Las «demo-

El proceso de democratización ha sido impuesto desde el exterior y desde la cumbre, sin un cambio paralelo de hombres y de mentalidades

craduras» actuales (democracias formales y dictaduras encubiertas) no se caracterizan por la cultura de derechos humanos. Siguen con la mentalidad de partido único y la cultura de la impunidad-inmunidad.

¿Cómo explica que dictadores como Teodoro Obiang Nguema en Guinea Ecuatorial o Gnassingbé Eyadema en Togo lleven tanto tiempo en el poder pese a su condición de criminales?

La permanencia en el poder de Teodoro Obiang en Guinea Ecuatorial y de Gnassingbé Eyadema en Togo, al igual que Omar Bongo en Gabón, Paul Biya en Camerún, Idriss Déby en Chad, Blaise Compaoré en Burkina Faso, o el retorno de Denis Sassou Nguesso en Congo-Brazzaville, se explica por su pertenencia a la Françafrique a la que hice mención, y por ser los fieles servidores de los intereses franceses y de sus multinacionales. Prueba de ello es que cuando Pascal Lissouba, el presidente democráticamente elegido en el Congo-Brazzaville, decidió con-

fiar la explotación de los yacimientos de petróleo a una multinacional petrolera estadounidense, en detrimento de la Elf Aquitaine francesa, se favoreció su caída. De igual modo, el capitán Thomas Sankara fue físicamente eliminado por su discurso antiimperialista y populista que no fue del gusto de Francia.

En caso de apuros, como sucedió recientemente con Mugabe en Zimbabwe, siempre resurge el viejo fantasma anticolonialista como pretexto...

El discurso anticolonialista fue utilizado durante mucho tiempo por los dirigentes africanos para dotarse de una nueva legitimidad y distraer a las masas de los fracasos internos, responsabilizando de dichos fracasos exclusivamente a los factores externos. Es un discurso consentido por sus aliados del Norte, por hacer mucho ruido y poco daño, y para darles una imagen nacionalista que les legitima ante sus pueblos. En el caso de Mugabe, el discurso anticolonialista obedece a fines electorales: unir al electorado negro en torno al problema de la reforma agraria frente a la minoría blanca y desacreditar la oposición interna, presentada como aliada a aquella minoría. Es decir, el uso del anticolonialismo como discurso populista, racista y electoralista.

El dilema es, tal vez, adecuar una democracia, que es en definitiva un modelo importado, a una sociedad sin experiencia democrática, sin tradición constitucionalista, donde el poder ve a su propio pueblo como enemigo y no al que servir. Hay quien dice que sería una ayuda garantizar la inmunidad a los presidentes que abandonen voluntariamente el cargo para propiciar el relevo. ¿Sería eso peligroso?

La sociedad tradicional tuvo su forma de democracia basada en el centralismo democrático mediante la canalización de las aspiraciones populares hacia la cumbre, encargada del bienestar de la población, por ser los jefes tradicionales líderes políticos, económicos y espirituales con un poder de inspiración divina. De ahí los grandes debates públicos bajo el árbol o la gran plaza del pueblo para llegar a un consenso. Todo este mecanismo de comunocracia o «bantocracia» ha sido despreciado por los líderes modernistas a favor de las Constituciones escritas en las lenguas extranjeras, y que excluyen el derecho tradicional, es decir ajenas a la cultura oral de la mayoría. Se impone una nueva forma de democracia original: la democracia social consensuada (democracia participativa de inclusión y no de exclusión), mediante la participación en el ejercicio del poder de los mal llamados partidos étnicos y los partidos de la oposición, como marcos de interiorización del sentido de Estado y de aprendizaje de la cultura democrática. Prevalece cada vez más la opinión según la cual se debe otorgar la inmunidad a los jefes de Estado para favorecer su retirada. Sería la única manera de favorecer la alternancia en el poder y evitar que eliminen a sus enemigos y a los testigos de sus crímenes. Se crearía así un antecedente peligroso de consagración de la impunidad. El perdón es inseparable de la justicia, al menos para respetar la memoria de las víctimas. Los derechos humanos se han convertido en una ideología universal, y los tribunales internacionales deben actuar y no esconderse detrás del principio de inmunidad de los jefes de Estado por los crímenes cometidos en el ejercicio de sus funciones. Ha llegado la hora

de la globalización positiva, la de la justicia y de los derechos humanos.

Luego está el tema de la financiación de las guerras. Está demostrado que con la explotación de recursos en África (diamantes en Angola, petróleo en Sudán y Nigeria, minerales en la Rep. Democrática del Congo, etc.) se arma a los ejércitos y guerrillas con dinero occidental. ¿Cómo parar ese eterno círculo criminal?

Esta nueva dimensión de los conflictos africanos ponen de manifiesto lo que venimos afirmando desde hace algún tiempo: el carácter más económico que étnico de las guerras en África. Los conflictos en Sierra

El acceso al poder pasa por el control de territorios en los que están ubicados las materias primas

Leona, Liberia, Angola, la República Democrática del Congo (RDC), etc. demuestran que el acceso al poder pasa por el control de territorios en los que están ubicadas las materias primas. Tanto los gobiernos como los señores de la guerra han convertido la guerra en un negocio del que todo el mundo sale ganando: los gobiernos y las mafias del Norte para vender armas tanto a las fuerzas gubernamentales como a las guerrillas (como en el caso del «Angolagate»), las multinacionales para tener acceso a las materias primas baratas en el mercado negro, la corrupción de los miembros del gobierno o de los altos cargos militares y la mala gestión bajo la excusa de la economía de guerra, y los jefes de guerra para enriquecerse y alimentar a sus tropas con las actividades delictivas,

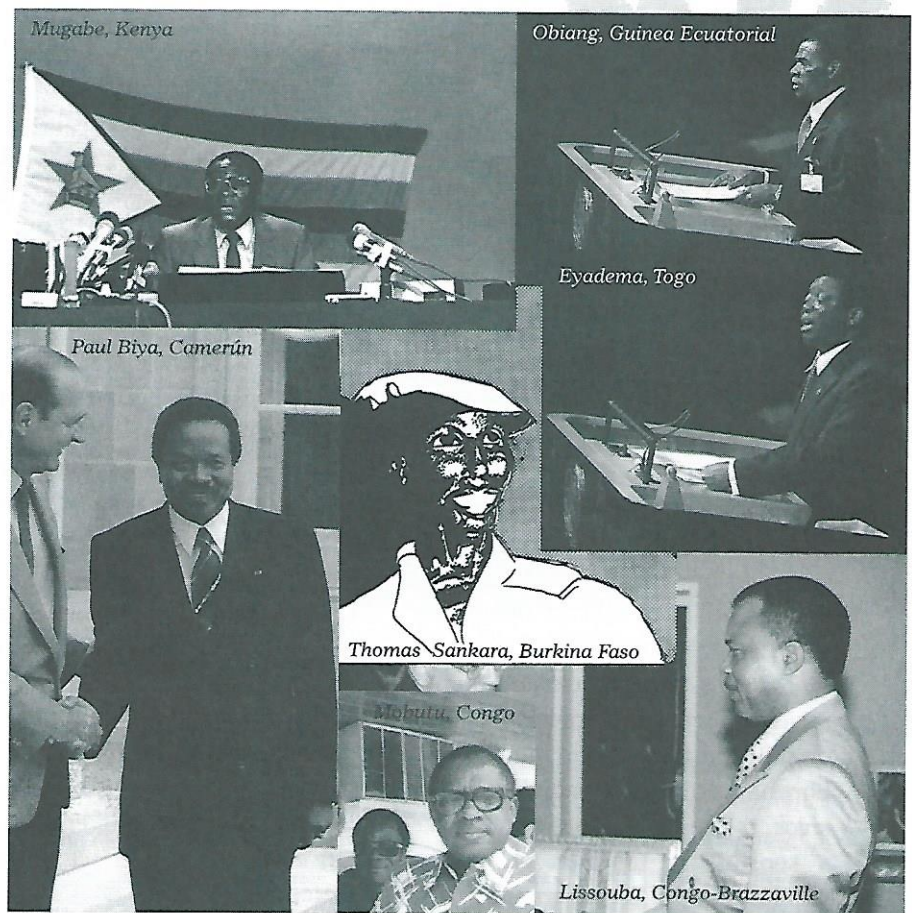
como queda patente en los casos de Jonas Savimbi en Angola o de Foday Sankoh en Sierra Leona (o de los señores de la guerra congoleños), se dotaron de un verdadero arsenal de guerra. La solución pasa por el fin de la exportación de armas y de la ayuda humanitaria, recuperada como impuesto revolucionario sobre los refugiados por los jefes de guerra para alimentar a sus tropas como sucedió en Somalia o en los campos de refugiados hutus del este del Congo-Zaire, y un mecanismo eficaz de prevención, gestión y resolución de conflictos.

Usted conoce de forma particular la historia reciente de la República Democrática del Congo (exZaire). ¿Podría dar alguna clave de lo acontecido en el que es uno de los países más extensos y ricos en recursos del Africa subsahariana? ¿Por qué se insiste en proyectar la imagen de "conflicto tribal" a una guerra interestatal de trasfondo económico?

El conflicto de la RDC, que se ha combrado víctimas directas e indirectas estimadas en tres millones personas, tiene varias facetas nacionales y regionales. La primera fase del conflicto nació de la exportación hacia este país de los conflictos étnicos de Ruanda y Burundi. Fue la chispa que condujo a la caída de Mobutu por el antimobutismo nacional y regional. El primero aspecto permitió a Laurent-Désiré Kabila, al que se confió la guerra sucia de destrucción de los campos de refugiados hutus, organizar un verdadero paseo militar; y el segundo facilitó su toma de poder en Kinshasa en mayo de 1997 con el apoyo de los países vecinos. Las contradicciones entre Kabila y sus aliados ruandeses, ugandeses y burundeses por el cobro de la fac-

tura del apoyo que le brindaron junto a su política de nacionalismo y de búsqueda de autonomía, condujeron a la segunda fase de la guerra iniciada en agosto de 1998 hasta la actualidad. Se habla de la «Primera Guerra mundial africana» por la implicación de unos 16 fuerzas gubernamentales y rebeldes implicadas en el conflicto. Tanto los aliados de la rebelión armada congoleña (Ruanda, Uganda y Burundi) como los del régimen de Kabila (Angola, Zimbabue y Namibia) proceden al saqueo del país. Ruanda se ha convertido en el principal exportador del coltán congoleño, Uganda de los diamantes y del oro, mientras que una parte muy importante del cobalto, petróleo y diamantes de la parte del territorio controlado por el gobierno va a parar en Zimbabue, Angola y Namibia. Se trata efectivamente de una guerra interestatal con transfondo económico. El diálogo intercongoleño de Sun City (marzo-abril de 2002), en Sudáfrica, puso de manifiesto el peso y la razón de ser de estas intervenciones: la rapiña de los recursos naturales del Congo. Prevalcieron en este encuentro las presiones de aquellos aliados regionales y no el punto de vista de los congoleños allí presentes, animados por el único afán de conseguir puestos y no por la superación de la miseria en la que está hundido el pueblo. Se cometió el grave error de repartir el poder entre las únicas fuerzas armadas, que ocupan los puestos de presidente de la República y de primer ministro, excluyendo a la oposición pacífica interna.

Por último, y en contraste con el inevitable afropesimismo, ¿podría dar algún signo de esperanza para el futuro del continente?. La Carta Africana de los Derechos Humanos y los Pueblos, por ejemplo.

Las diferentes personalidades que han compuesto la escena política en el continente africano nos muestran muy diversos puntos de vista.

No se puede perder la esperanza por los abundantes recursos humanos y naturales del continente que constituyen el futuro de África. De ahí el afrooptimismo y afrocen-trismo que suelo defender. No se trata de un afrocen-trismo de anto-complacencia, sino de un realismo basado en el dinamismo social interno de los pueblos africanos manifestado a través de la economía popular y del derechos pupal como sustitutos a los fracasados menanismos y estructuras oficiales, y ponen de manifiesto la fecundidad y la creatividad de los pueblos africanos que invierten en las actividades de producción y reproducción de la vida. Sin embargo, la recuperación exige importantes reestructuraciones internas y externas para conseguir el afrocen-trismo y el afrotransformismo. Tanto la

CADHP o la Unión Africana no constituyen soluciones. La primera es más un discurso sobre la tradición africana y un discurso político, un instrumento de promoción que de protección de derechos humanos. De igual modo, la Unión africana, una OUA bis o reformada, creada por mimetismo de la Unión Europea, sigue siendo elitista con escasa representación de los pueblos y algunas innovaciones (Parlamento africano, Banco central africano, buena gobernabilidad, principios democráticos, respeto de derechos humanos). Ambas empiezan con nosotros jefes de Estado y de gobierno..., en lugar de nosotros pueblos africanos.... son primeros pasos y queda mucho camino por recorrer.

Carles Cascón

No serveixen els acords retòrics que no aportin res

Conferència de pau per al País Basc. Per un acord plural per a la igualtat

A començaments de l'any 2001 elkarri, moviment social pel diàleg i l'acord, decidírem d'impulsar una Conferència de Pau. Aquesta iniciativa s'emmarca dins del nostre pla estratègic de construir ponts, de facilitar el diàleg entre les diferents forces polítiques, en concret, de promoure 2000 hores de diàlegs múltiples, centrats en la recerca d'acords sobre principis i procediments.

El perquè

La motivació principal que ha mogut elkarri a embarcar-se en aquest projecte de Conferència de Pau és la solidaritat amb les víctimes de la violència i de la vulneració dels drets humans i l'esperança que aquesta iniciativa pugui ajudar a evitar, a pal·liar i a superar situacions de patiment.

El projecte recolza sobre tres pilars.

El primer, la convicció que la violència no és el camí per resoldre els conflictes. Representa el compromís del nostre moviment amb els drets humans i amb l'exigència de no violència com a absolut ètic permanent. Quan parlem de respecte als drets humans, ens referim als drets humans de tota la població, sense fer diferències ni comparacions. No hi ha cap vulneració que ens sembli justificada. Aquesta posició independent, no complaent amb cap força política, ens ha valgut moltes crítiques i desconfiances, però pensem que és una de les nostres característiques essencials.

El segon pilar és el nostre compromís amb el diàleg, perquè és imprescindible per assolir un acord i, perquè a més, permet aparèixer allò millor de l'ésser humà. El fet de dialogar amb l'altre obliga a escoltar activament, a entendre les seves raons, a posar-se en el seu lloc, fomenta l'empatia i fa molt més difícil qualsevol intent de deshumanitzar-lo i de justificar una vulneració dels seus drets.

L'últim pilar és el nostre compromís amb la realitat, que es tradueix en tres idees. La primera, que tenim problemes per resoldre, encara que se'ls anomeni amb diferents paraules: conflicte, contencions, etc. Segona, que som una societat plural. I tercera, que fins ara tots els intents de cerca de solucions que no han incorporat totes les forces polítiques han fracassat.

Per això, la Conferència de Pau té tant d'interès que totes les sensibilitats hi estiguin representades. Hauríem de ser summament flexibles en els mètodes per aconseguir-ho, però estem intentant crear les condicions perquè totes les forces polítiques se sentin còmodes en aquest procés de diàleg.

Fase de preparació

Aquesta Conferència de Pau s'entén com un procés, no pas com un esdeveniment puntual, i té dues fases ben diferenciades: la preparació i el desenvolupament.

Entre febrer i setembre de 2001 té lloc la primera fase. Som conscients

que una Conferència de Pau necessita amfitrions de més pes que no pas un moviment social com el nostre. Per això, un dels objectius d'aquesta fase és aconseguir suport social. Aquest suport, el busquem de dos tipus. D'una banda realitzem una campanya de difusió de la iniciativa i més de 50.000 persones expressen el seu suport a la Conferència mitjançant la seva signatura i la seva col·laboració econòmica (6 €)

D'altra banda, constituïm quatre comitès de suport amb personalitats de pes en el món intel·lectual, polític i dels mitjans de comunicació: un Comitè d'Honor, un Comitè del Parlament europeu, un Comitè de Catalunya i un Comitè de Madrid. En total, més de cent personalitats d'ideologies diferents veuen amb interès la nostra iniciativa i ens brinden el seu suport.

L'altre objectiu de la fase de preparació era trobar una metodologia que fes possible el diàleg entre els diferents partits polítics de la Comunitat Autònoma Basca i de Navarra. Al final donem amb un mètode que ens permet posar en contacte les diverses forces polítiques basques: constituïm un equip de vuit moderadores i moderadors, de diferents sensibilitats polítiques, independents i coneixedors de la realitat del país. Aquest equip té com a missió explorar allò que uneix els partits polítics, expressar-ho per escrit, donar-li forma i portar-ho als diferents partits que, al seu temps, analitzen i avaluen els textos i presenten els seus suggeriments o esmenes.

Amb els dos objectius de la fase de preparació acomplerts, ens endinsem en la fase de desenvolupament, que comença a l'octubre de 2001. En principi, aquesta fase havia d'acabar a finals de març, però la convocatòria del Congrés extraordinari del PSE planteja la necessitat d'allargar-la fins al juny.

L'objectiu d'aquesta fase és assolir un acord. Però no un acord qualsevol, no ens serveix un acord retòric que no aportï res. Ha de ser quelcom nou, que permeti canviar la situació. Sabem que no pot ser un acord final, coneixem les dificultats i sabem que no estem en una fase resolutive. Ha de ser un acord sobre principis i procediments que permeti avançar en la cerca de solucions. A més, ha de ser un acord que compti amb el suport de totes les sensibilitats polítiques.

Fase de desenvolupament

Aquesta fase de desenvolupament intenta compaginar el treball reservat, que porta a terme l'equip de moderació amb els partits polítics, amb un vessant públic de reflexió serena i de participació ciutadana. S'articula en quatre projectes:

Una "Paraula":

El primer projecte, l'hem anomenat una paraula i està relacionat amb el punt de partida que ens hem marcat per iniciar la Conferència. Hem triat la paraula Igualtat, no pas com a sinònim d'uniformitat sinó com a igualtat de drets. Igualtat de condicions vitals per protegir els drets humans de totes les persones, igualtat de condicions polítiques per representar en llibertat totes les idees o identitats polítiques i igualtat de condicions democràtiques per poder materialitzar tots els projectes polítics en i segons les mateixes regles de joc.

Un "Foli":

Aquesta és la part reservada que porta a terme l'equip de moderació amb els partits polítics i estudia els acords possibles sobre principis i procediments. La seva missió és elaborar, en un clima de discreció i tranquil·litat, uns primers esborranys del text que es van contrastant per separat amb les diferents forces polítiques. És un mètode de diàleg indirecte que tracta de restablir la confiança entre els diferents partits i facilitar les seves relacions.

L'hem anomenat un foli per reflectir que no es tracta d'un document llarg i detallat sinó d'un breu acord sobre les regles de joc que podrien presidir les futures converses o processos resolutius del conflicte.

Un "Llibre":

Aquest projecte fa referència al clima de reflexió serena que hem intentat crear durant aquests mesos mitjançant xerrades, conferències, taules rodones on s'han exposat diferents experiències de resolució de conflictes, diferents visions i opinions. Totes aquestes aportacions, obertes al públic, s'estan recollint en un llibre que s'editarà al maig.

Un dossier:

En el nostre intent de recollir la participació social hem ofert a la ciutadania diferents maneres d'expressar opinions, idees i suggeriments sobre la Conferència i els temes relacionats. Hem intentat trobar formes diverses que s'adaptin a les diferents necessitats i possibilitats de la gent: la signatura de suport, la col·laboració econòmica, la participació en els debats, conferències i taules rodones, els recorreguts urbans, la recollida d'opinions i suggeriments i, finalment, el quadern de participació: un quadern de sis fulls que, recollint els principis del diàleg i la resolució no violenta de conflictes (escolta activa,

empatia) ajuda a posar-se en el lloc dels protagonistes d'un diàleg per buscar un acord. És, doncs, un exercici de resolució no violenta de conflictes, un viatge intel·lectual a les dificultats d'un acord.

Amb totes aquestes aportacions, degudament estudiades i analitzades procedirem a l'elaboració d'un dossier que es presentarà al maig.

Fase final

Des de finals de març fins a juny la Conferència de Pau entra en la seva fase decisiva. Per això, a més de donar continuïtat als quatre projectes esmentats i de realitzar un balanç públic de la feina desenvolupada, hem incorporat iniciatives de reforç que conjuguen la mobilització amb la participació i el suport econòmic. D'una banda, a partir del març, s'han programat quatre recorreguts urbans per les quatre capitals de província del sud del País basc que conclouran amb la manifestació que el dia 18 de maig tindrà lloc a Bilbao. D'altra, distribuïrem 100.000 participacions de suport a la Conferència a través de les quals les persones que les subscriuen col·laboren amb 10 euros, reben una acreditació del reconeixement al suport prestat i al final del procés rebran un balanç amb totes les dades i informació sobre la Conferència de Pau i els seus resultats.

Tot i que no és el moment de fer pronòstics sobre el futur, hem de parlar de balanç encoratjador i podem resumir-lo dient que s'estan generant dinàmiques consonants en un context dominat per la dissonància i la desconfiança.

Ana Rodet Iraola

p a p e r s

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Utilitza aquest imprès si desitges fer-te soci/a de la Lliga dels Drets dels Pobles

Sí, desitjo col·laborar en els projectes i activitats que organitza la Lliga

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Dades personals

Nom i cognoms: _____ Data de naixement: _____
DNI: _____ E-Mail: _____
Domicili: _____ Població: _____
Codi Postal: _____ Telèfon: _____

Vull fer una aportació anual de _____ €

Dades bancàries

Entitat	Oficina	DC	Compte corrent
_____	_____	_____	_____

Data _____ Signatura del titular _____

*També pots fer-te soci/a de la Lliga a través d'internet o per telèfon (al 93 723 71 02)

Els donatius a la Lliga dels Drets dels Pobles desgraven un 20% del seu valor en la Declaració de Renda